Việt Nam trong mạng lưới toàn cầu

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

Trịnh Lê Nguyên

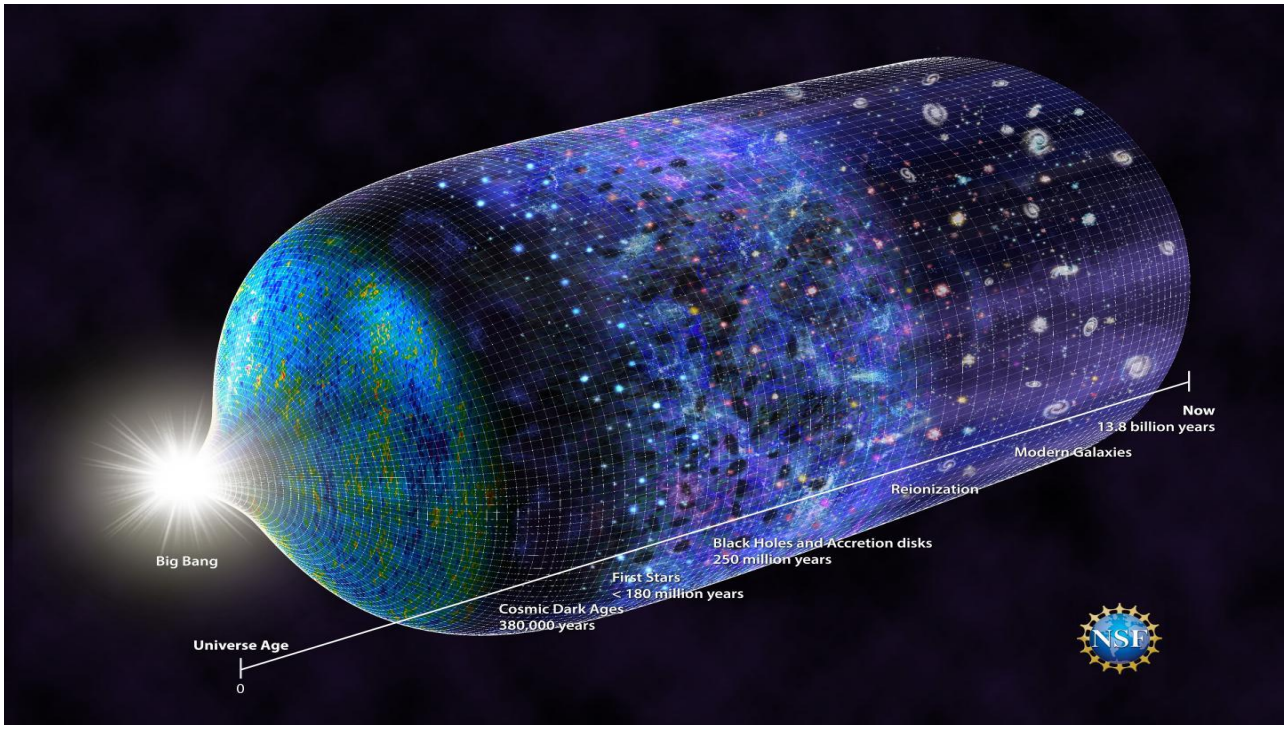

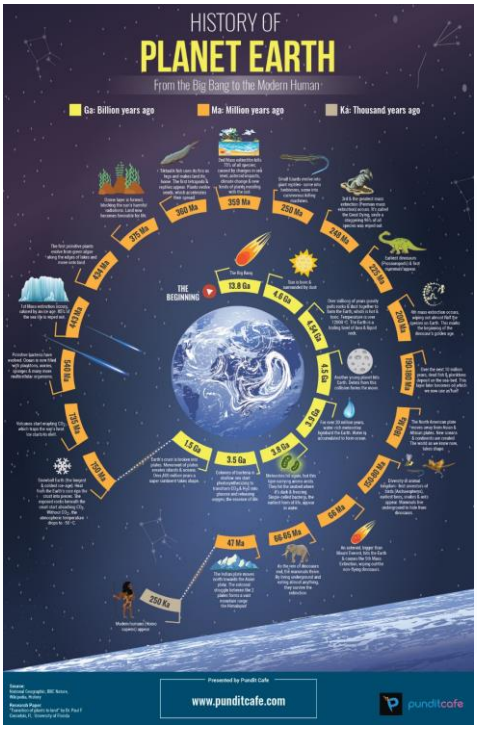

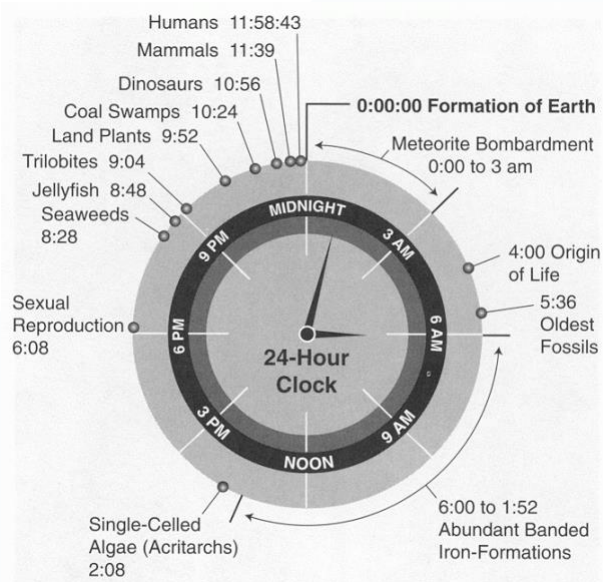

Đồ họa: flowingdata.com

Homo sapiens **đã thống trị hành tinh như thế nào**

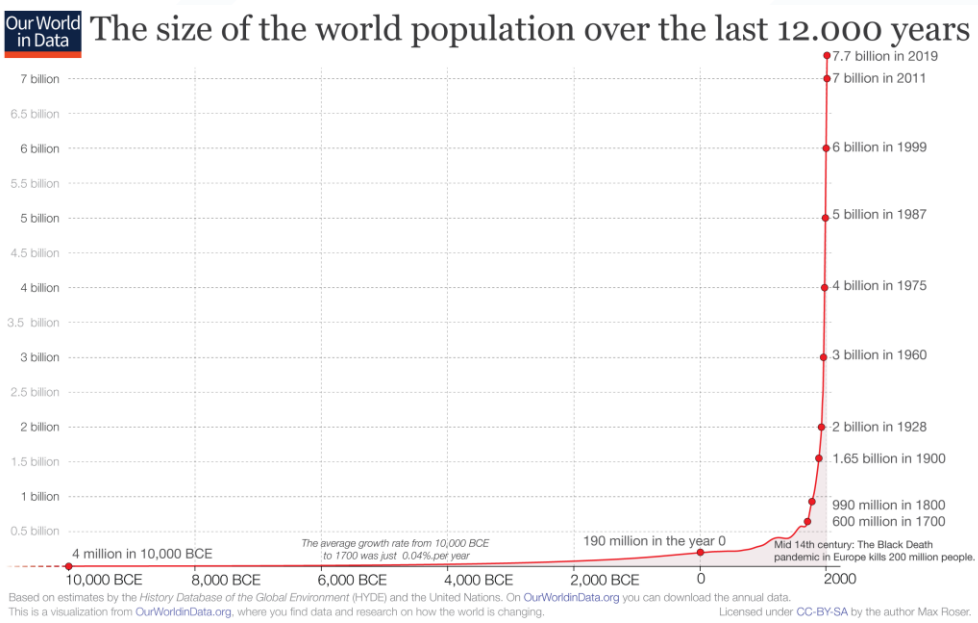

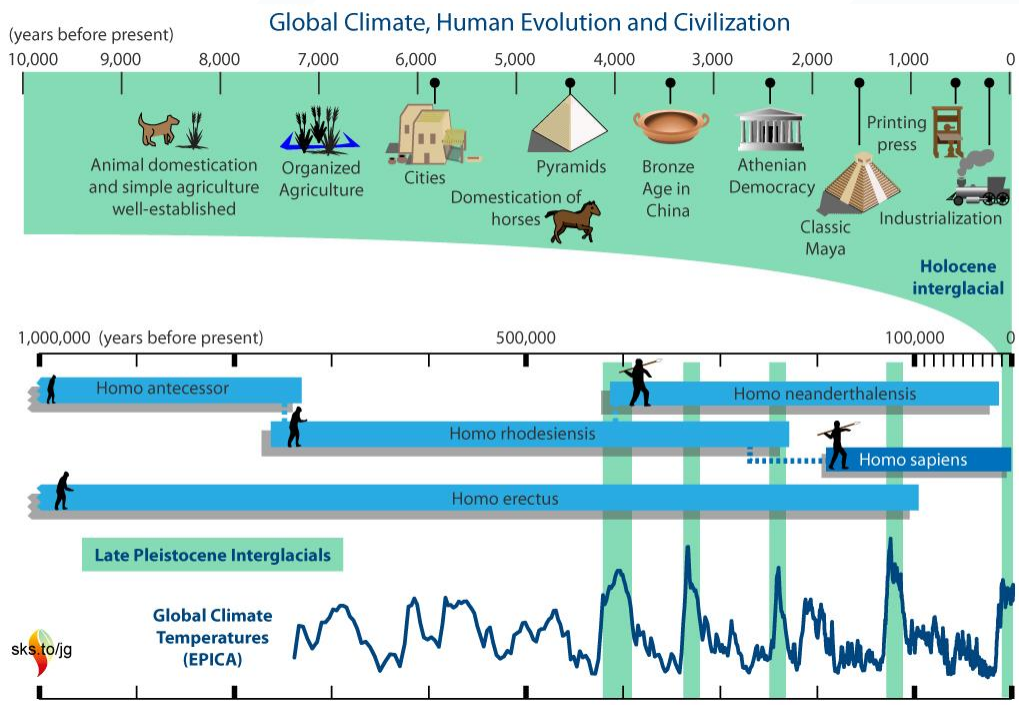
Global Climate, Human Evolution and Civilization
(years before present)
10,000
9,000
8,000
7,000
6,000
5,000
4,000
3,000
2,000
1,000
0
Animal domestication and simple agriculture well-established
Organized Agriculture
Cities
Domestication of horses
Pyramids
Bronze Age in China
Athenian Democracy
Classic Maya
Printing press
Industrialization
Holocene interglacial
1,000,000 (years before present)
500,000
100,000
0
Homo antecessor
Homo neanderthalensis
Homo rhodesiensis
Homo sapiens
Homo erectus
Late Pleistocene Interglacials
Global Climate Temperatures (EPICA)
sks.to/jg

THE WORLD FACES ITS SIXTH
MASS EXTINCTION
The earth has faced its first massive extinction since the disappearance of dinosaurs and the first to be caused by man.
-27% of saltwater fish due to overfishing
-15% of available water reserves since 1990
1/4 of agricultural land affected by erosion
0 groundfish resources will be depleted by 2048
90% of coral reefs will be severely degraded
45% of species and habitats lost by 2050

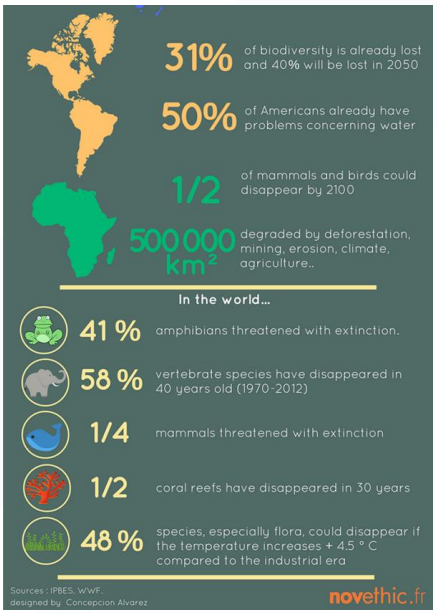
31% of biodiversity is already lost and 40% will be lost in 2050
50% of Americans already have problems concerning water
1/2 of mammals and birds could disappear by 2100
500 000 km² degraded by deforestation, mining, erosion, climate, agriculture..
In the world...
41 % amphibians threatened with extinction.
58 % vertebrate species have disappeared in 40 years old (1970-2012)
1/4 mammals threatened with extinction
1/2 coral reefs have disappeared in 30 years
48 % species, especially flora, could disappear if the temperature increases + 4,5 ° C compared to the industrial era
Sources : IPBES, WWF.
designed by Concepcion Alvarez
novethic.fr

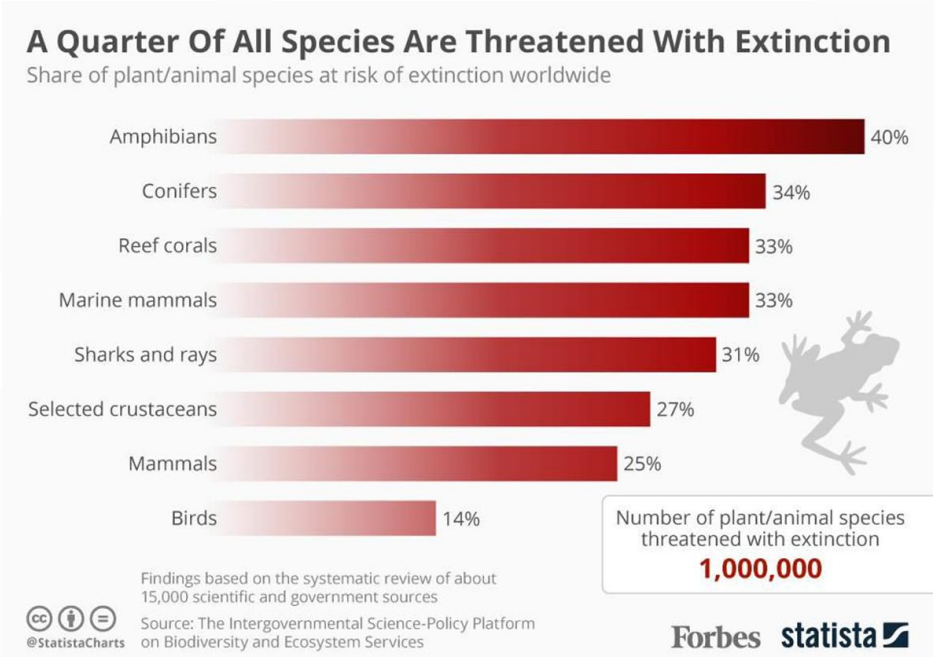

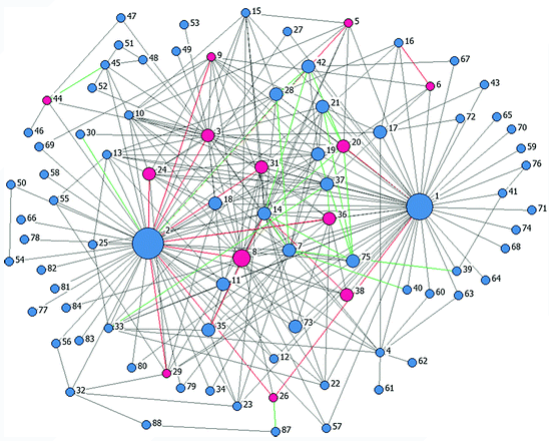

Mạng lưới buôn bán ĐVHD toàn cầu

Rhino Horn Trafficking Routes

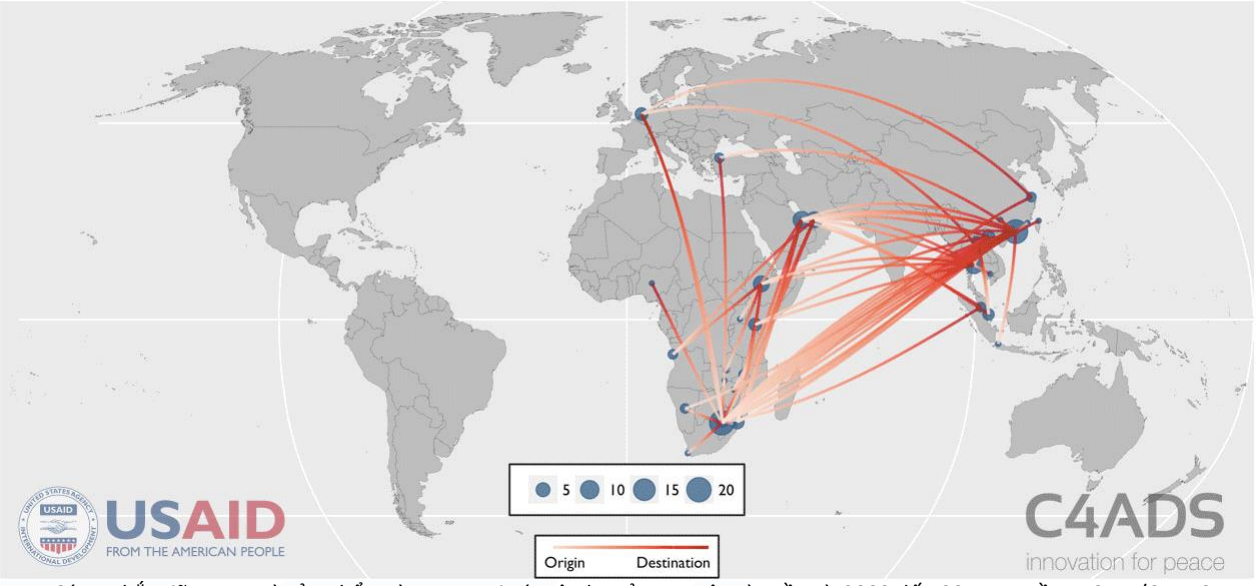

Các vụ bắt giữ ĐVHD và sản phẩm từ ĐVHD tại các sân bay ở quy mô toàn cầu từ 2009 đến 2017. Nguồn: USAID/C4ADS

Các vụ báo cáo về buôn bán ĐVHD qua hệ thống báo cáo tự động, giai đoạn 1/8/2010 đến 31/7/2011

Các sản phẩm từ hổ bị buôn bán, 1999-2019 (cập nhật tháng 7/2019). Nguồn: EIA

Bắt giữ và quan sát buôn bán các loài báo gấm, báo tuyết, báo hoa mai, 2000-2019 (cập nhật tháng 7/2019). Nguồn: EIA

Các cơ sở nuôi nhốt hổ liên quan đến buôn bán trái phép (cập nhật tháng 7/2019). Nguồn: EIA

Số vụ buôn bán ngà voi lớn bị bắt giữ, 2000-2019. Cập nhật: tháng 6/2019. Nguồn: EIA

Buôn bán sừng tê giác, 2006-2019. Cập nhật: tháng 8/2019. Nguồn: EIA

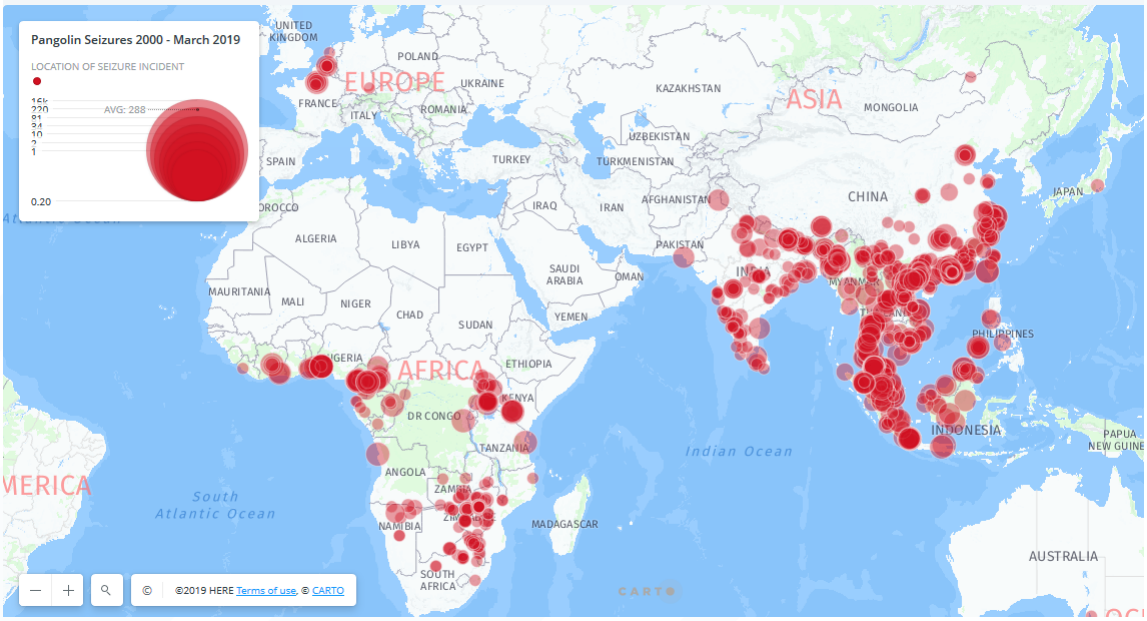

Số vụ bắt giữ buôn bán tê tê, 2000-2018. Cập nhật: tháng 3/2019. Nguồn: EIA

7-23 tỉ USD

Ước tính trị giá buôn bán trái phép ĐVHD toàn cầu năm 2016 (theo UN)

Việt Nam

Trong chuỗi buôn bán ĐVHD trái phép

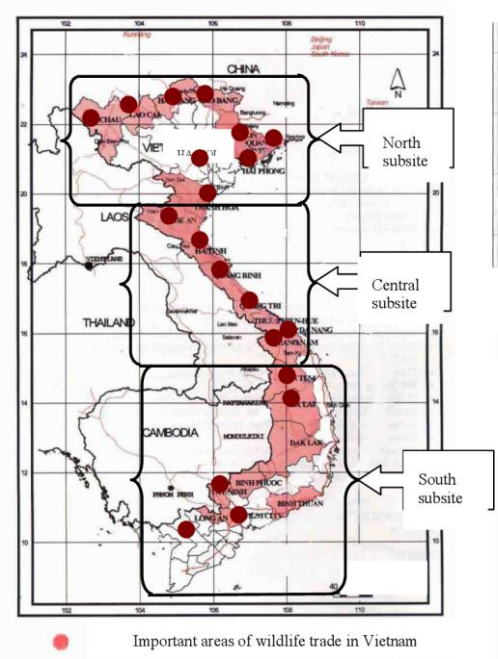

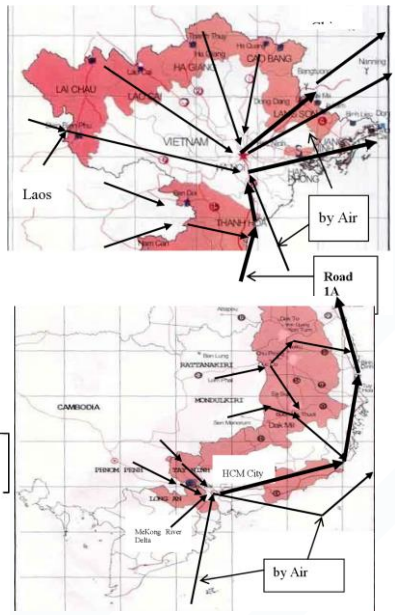

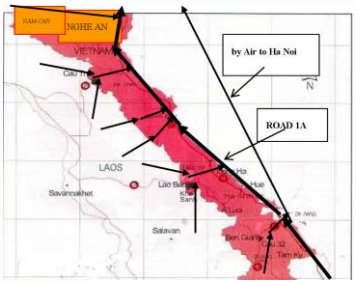

Nguồn: Nguyễn Văn Song, 2003.

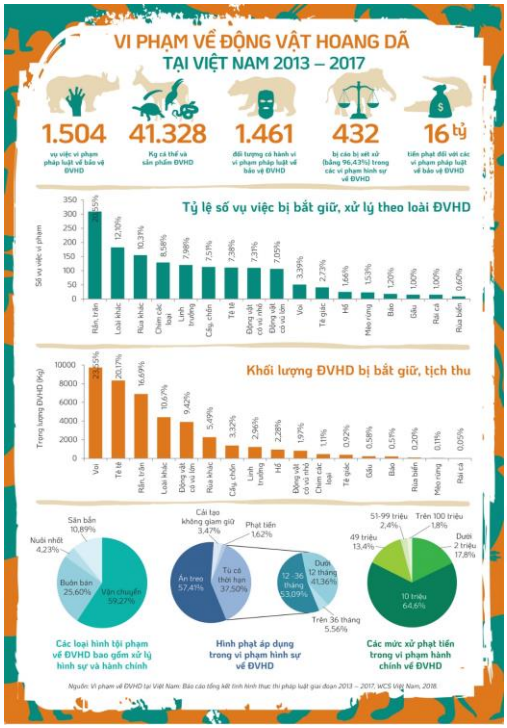

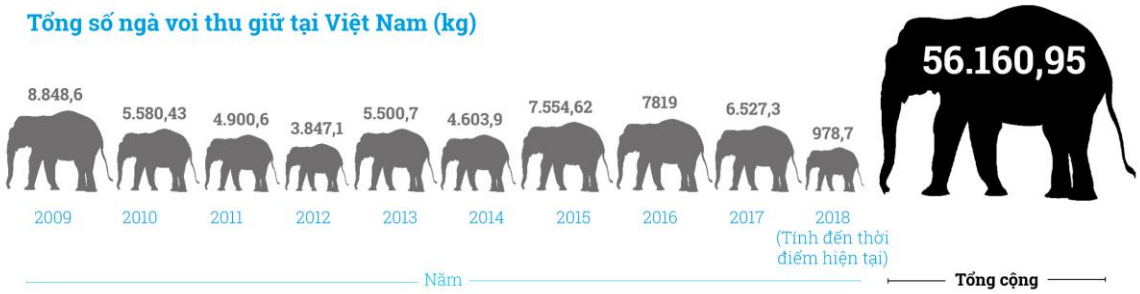
Tổng số ngà voi thu giữ tại Việt Nam (kg)
8.848,6
5.580,43
4.900,6
3.847,1
5.500,7
4.603,9
7.554,62
7819
6.527,3
978,7
56.160,95
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
(Tính đến thời điểm hiện tại)
Năm
Tổng cộng

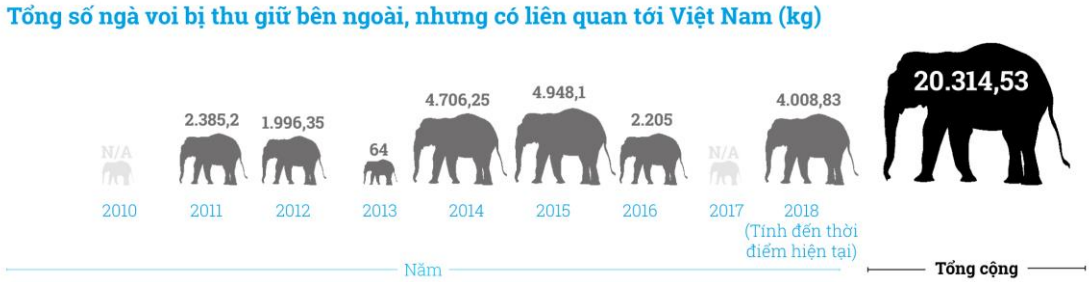
Tổng số ngà voi bị thu giữ bên ngoài, nhưng có liên quan tới Việt Nam (kg)
N/A
2.385,2
1.996,35
64
4.706,25
4.948,1
2.205
N/A
4.008,83
20.314,53
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
(Tính đến thời điểm hiện tại)
Năm
Tổng cộng

Nguồn: EIA.

CGTN
Pangolin Scale Seizure List
(Source: WildAid, TRAFFIC)
Year 2019
13tons
38.7 million
Singapore
Year 2019
9 tons
5.4 million
Hong Kong
Year 2019
33tons
21 million
Malaysia
Year 2019
2tons
1.3 million
Vietnam
Year 2019
4.2tons
2.6 million
Uganda
Year 2017
12tons
7.2 million
China
Year 2016
3tons
1.9million
China

Thị trường chủ yếu của sừng tê: Việt Nam & Trung Quốc!

Việt Nam trong mạng lưới buôn bán ngà voi quốc tế

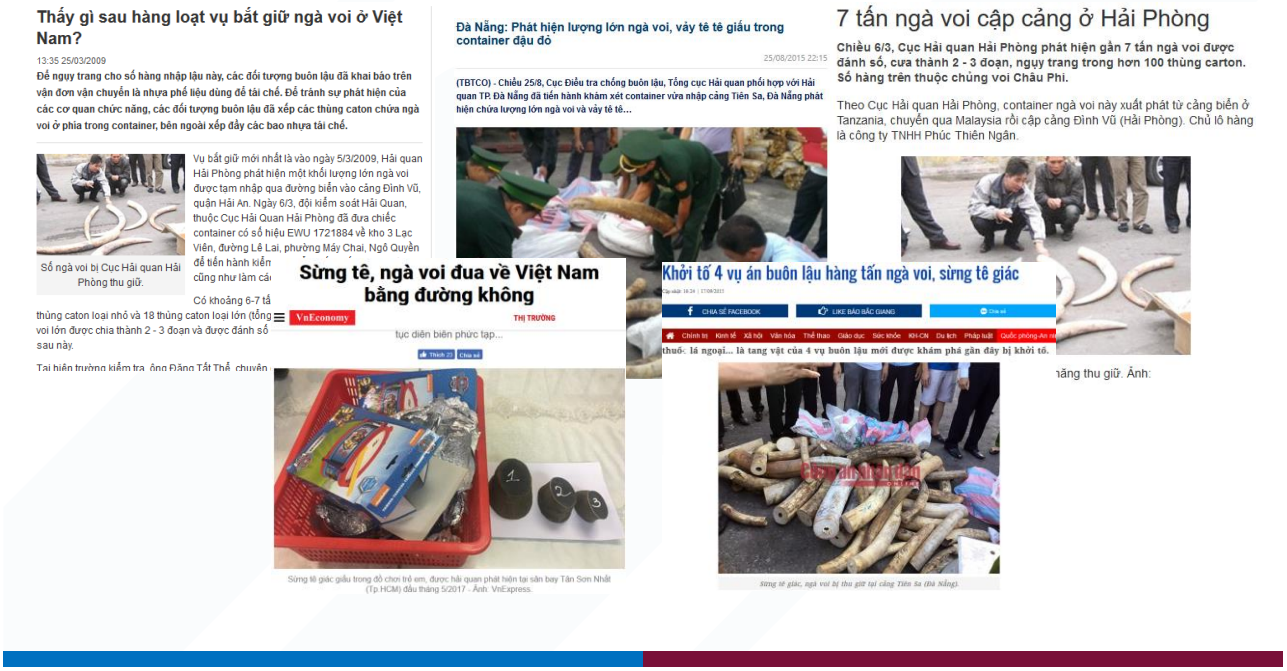

Các vụ Bắt giữ và Báo cáo Chính

- **2008: Tình trạng buôn bán ĐVHD rộng khắp tại Việt Nam bị nêu trong báo cáo[6]**
- **Tháng 06/2009: Việt Nam bắt giữ vụ ngà voi lớn nhất trong lịch sử (hơn 6 tấn)[7]**
- **2012: Việt Nam bị xếp hạng "tệ nhất" về tội phạm ĐVHD[8]**
- **Tháng 03/2012: Móng Cái, Việt Nam bị phơi bày là điểm nóng về buôn lậu[9]**
- **Tháng 12/2012: 1,8 tấn ngà voi bị bắt giữ tại Kenya có đích đến là Việt Nam[12]**
- **Tháng 03/2013: CITES đánh giá Việt Nam là quốc gia "quan ngại chính"[13]**
- **Tháng 01/2014: 04 tấn ngà voi bắt giữ tại Togo có điểm đến là Việt Nam[14]**

Tháng 11/2016: Nhị Khê bị phơi bày là một trung tâm buôn lậu [17 18]

Tháng 11/2016: Việt Nam tổ chức hội nghị cấp cao về Chống buôn bán ĐVHD (IWT) [19]

Tháng 11/2016: EIA báo cáo Việt Nam tiếp tục có vai trò quan trọng trong hoạt động buôn lậu ĐVHD[20]

2016: Việt Nam bị đánh dấu là một trong số các nước nhập khẩu ngà voi bấp hợp pháp nhiều nhất[21]

Tháng 07/2017: EIA ra báo cáo vạch trần đường dây buôn bán ngà voi đi qua Việt Nam[22]

Tháng 07/2017: Bắt giữ lô hàng ngà voi lớn thứ hai tại Việt Nam (2,7 tấn)[23]

•Tháng 03/2018: 3,5 tấn ngà voi bị bắt giữ tại Singapore đang trên đường tới Việt Nam.[24]

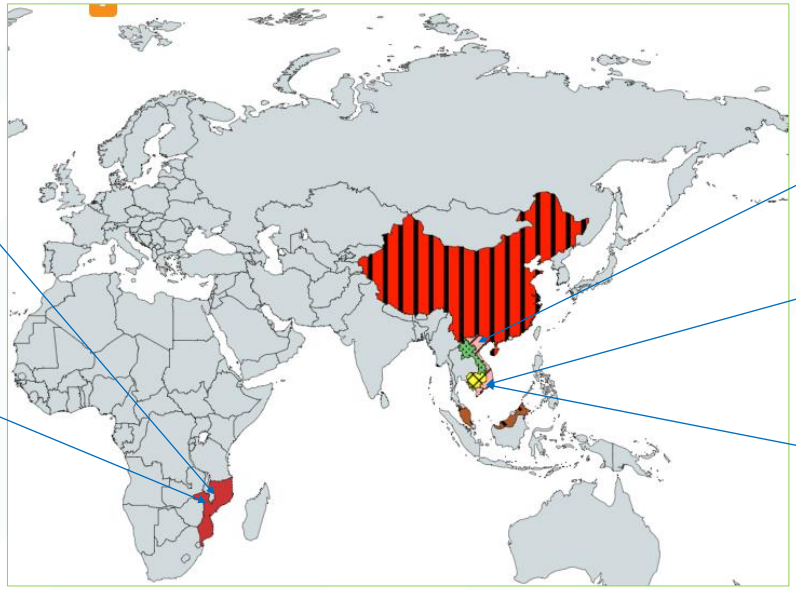

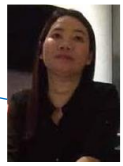

HỒ SƠ ĐỐI TƯỢNG

Cấp 1: Thủ lĩnh băng nhóm

Giám sát băng nhóm, tuyển dụng người vận chuyển và "lính tráng", xây dựng mối quan hệ với các quan chức tham nhũng và tạo ra lợi nhuận. Được biết có hơn 10 băng nhóm khác nhau hoạt động giữa châu Phi và châu Á.

Mục tiêu của EIA: Phan Chí

Cấp 2: Các đối tượng chuyên vận chuyển

Có khả năng đưa các lô hàng qua biên giới tới các thị trường cuối, có mối quan hệ gần gũi với các cán bộ tham nhũng và có tham gia trực tiếp vào hoạt động buôn bán ĐVHD.

Mục tiêu của EIA: Teo Boon Ching, Lê Thị Thanh Hải và Nguyễn Công Thọ

Cấp 3: Đối tượng hoạt động độc lập

Không liên quan tới một băng nhóm cố định, có khả năng thu mua ngà voi và các loại ĐVHD khác từ châu Phi và bán tại châu Á.

Mục tiêu của EIA: Nguyễn Tiến Sơn và Nguyễn Thành Trung

Bậc 4: Công nhân

Được tuyển dụng bởi các băng nhóm để làm việc tại các nước có nguồn cung cấp hàng, chịu trách nhiệm thu mua, đóng gói và gửi các lô hàng ngà voi, thường được gọi là "lính" hay tự gọi là "dân BL" (viết tắt của từ "buôn lậu"). Bao gồm cả các "phi công", được tuyển dụng bởi các băng nhóm để xách hàng bất hợp pháp trên các chuyến bay quốc tế, đặc biệt là sừng tê giác,

Mục tiêu của EIA: Dương Văn Đăng

HỒ SƠ ĐỐI TƯỢNG

CÁC TUYẾN BUÔN LẬU

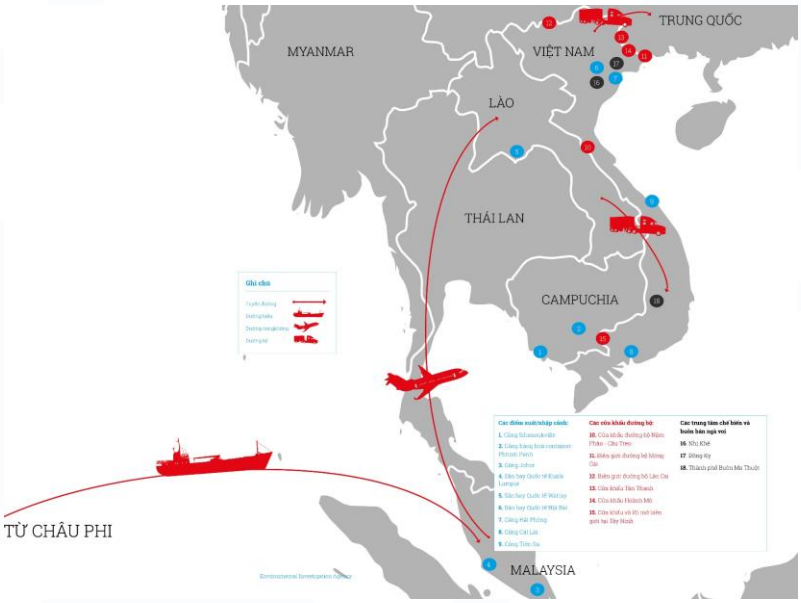

CÁC TUYẾN BUÔN LẬU

LỢI NHUẬN

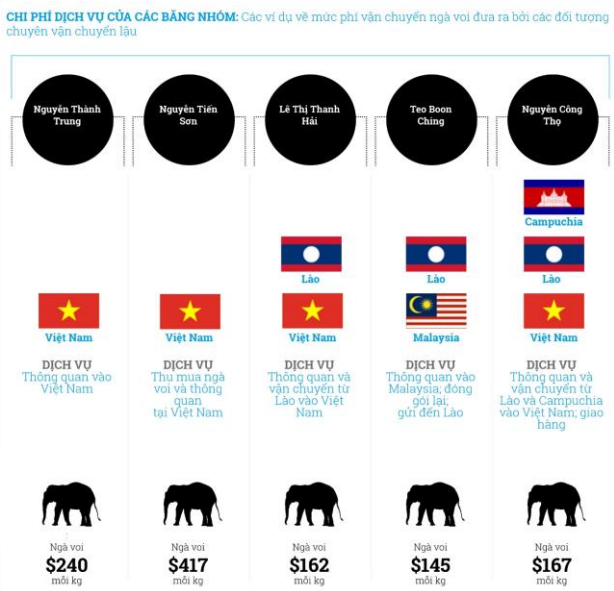

PHƯƠNG THỨC GIẤU HÀNG

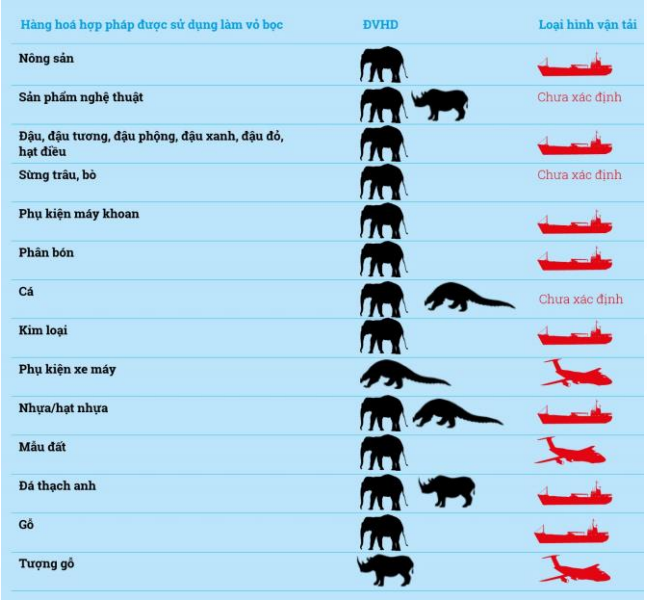

Hàng hoá hợp pháp được sử dụng làm vỏ bọc	ĐVHD	Loại hình vận tải
Nông sản		
Sản phẩm nghệ thuật		Chưa xác định
Đậu, đậu tương, đậu phộng, đậu xanh, đậu đỏ, hạt điều		
Sừng trâu, bò		Chưa xác định
Phụ kiện máy khoan		
Phân bón		
Cá		Chưa xác định
Kim loại		
Phụ kiện xe máy		
Nhựa/hạt nhựa		
Mâu đất		
Đá thạch anh		
Gỗ		
Tượng gỗ		

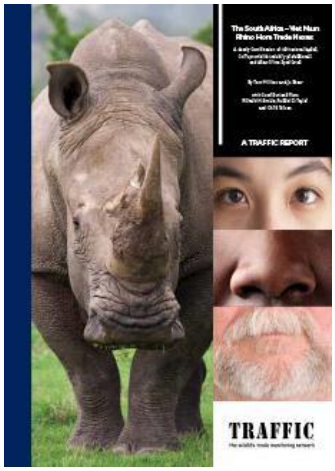

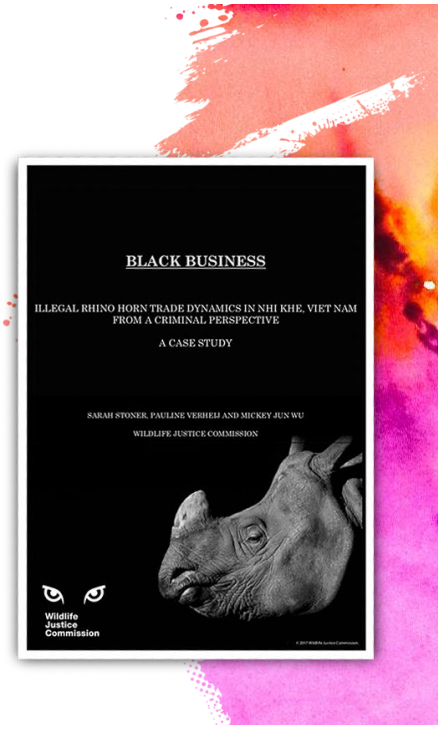

Những loài nào đã **tuyệt chủng** ở Việt Nam?

Tê giác một sừng (*Rhinoceros sondaicus annamiticus*). Ảnh: WWF

Tê giác hai sừng (*Dicerorhinus sumatrensis lasiotis*). Ảnh: Wikipedia

Cá sấu hoa cà (*Crocodylus porosus).* Ảnh: Wikipedia

Heo vòi (*Tapirus indicus).* Ảnh: Wikipedia

Hươu sao (*Cervus nippon)*

Bò xám (*Bos sauveli).* Ảnh: VnCreatures

Ở VIỆT NAM, HƠN 20 NĂM TRƯỚC CÓ TRÊN

1.000

cá thể voi

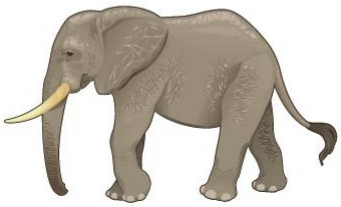

NHƯNG NAY CHỈ CÒN

<100

cá thể

SỐNG DỌC CÁC TỈNH Ở BIÊN GIỚI LÀO VÀ CAMPUCHIA.

Đồ họa: Nhịp Cầu Đầu Tư

Những loài nào đã **tuyệt chủng** ở Việt Nam?

Cầy rái cá (*Cynongale lowei*). Ảnh: VnCreatures

Cá chinh Nhật (*Anguilla japonica*). Ảnh: Wikipedia

Cá chép gốc (*Procypris merus).* Ảnh: VnCreatures

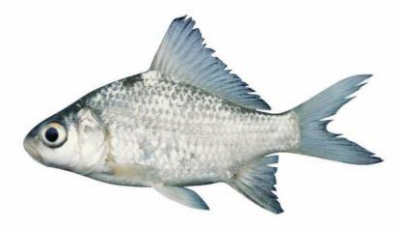

Cá lợ thân thấp (*Cyprinus multitaentiata).* Ảnh: tepbac.com

?

?

Đói nghèo, nhu cầu sinh kế?

Quy luật cung – cầu của thị trường?

Kẽ hở, yếu kém của chính sách, luật pháp?

Nhận thức của người dân?

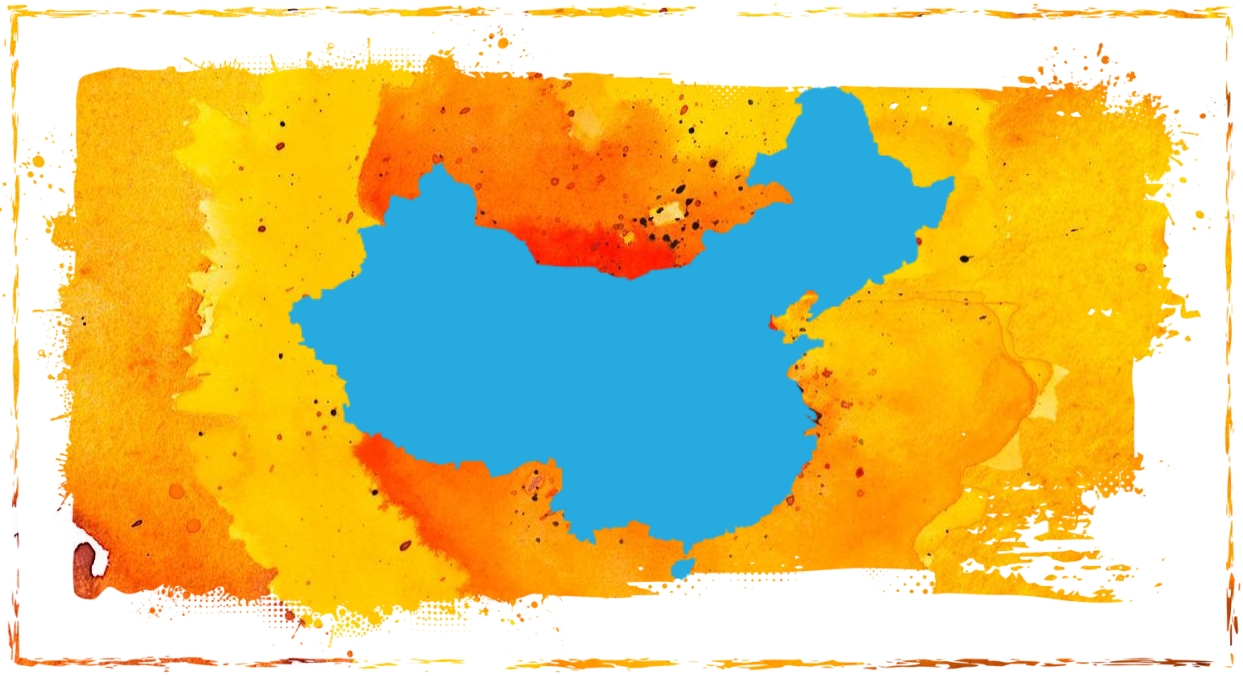

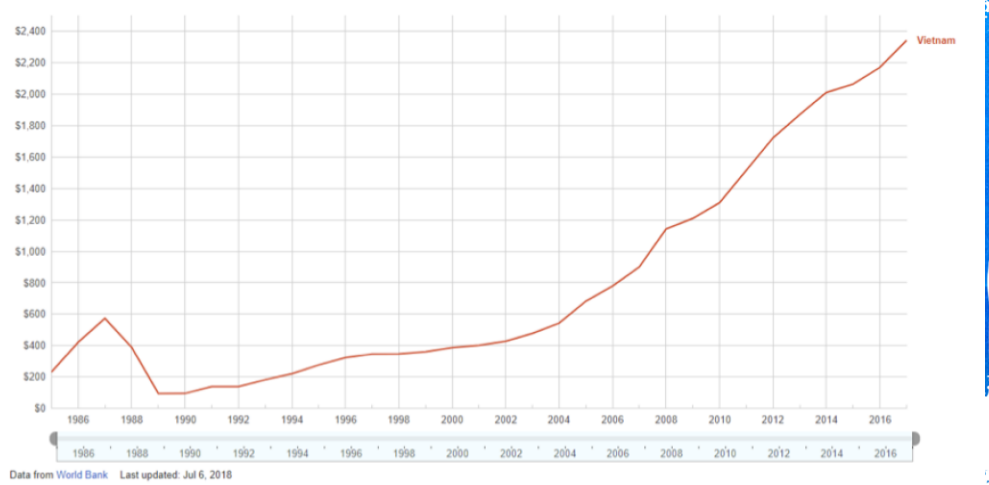
Vietnam
$2,400
$2,200
$2,000
$1,800
$1,600
$1,400
$1,200
$1,000
$800
$600
$400
$200
$0
1986 1988 1990 1992 1994 1996 1998 2000 2002 2004 2006 2008 2010 2012 2014 2016
Data from World Bank Last updated: Jul 6, 2018

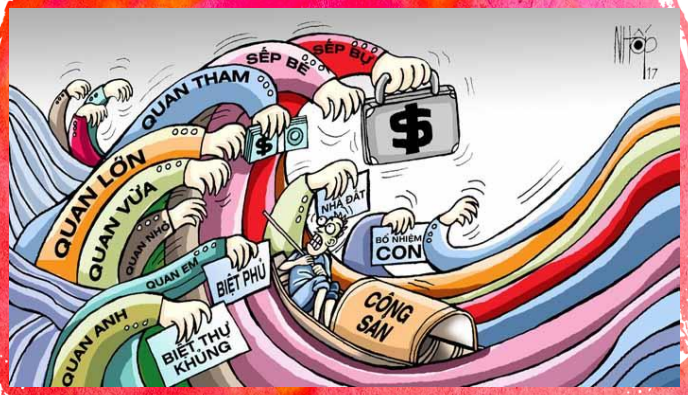
SẾP BÉ
SẾP BỰ
QUAN THAM
QUAN LỚN
QUAN VỪA
QUAN NHỎ
QUAN EM
QUAN ANH
NHÀ ĐẤT
BỔ NHIỆM CON
BIỆT PHỦ
BIỆT THỰ KHỦNG
CỘNG SẢN
$
NHÓP 17

47

CẢM ƠN QUÝ VỊ.

PanNature

www.nature.org.vn

*Tài liệu Hội thảo Tập huấn báo chí khai thác đề tài buôn bán động vật hoang dã do Liên minh Châu Âu (EU) tài trợ trong khuôn khổ dự án *Hợp tác chống tội phạm liên quan đến động vật hoang dã*